

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—

za pol leta 13.—

za četrt 6-50

za en mesec 2-20

za Nemčijo ololetno . . . 29.—

za ostalo inozemstvo . . 35.—

V upravnishvu:

Za celo leto naprej . . . K 22-40

za pol leta 11-20

za četrt 5-60

za en mesec 1-90

Zr pošiljanje na dom 20 v, na m. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):

za enkrat po 15 v

za dvakrat 13

za trikrat 10

za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenim nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 6. — Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upravišškega telefona štev. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Vlada pred novimi težavami.

Dunaj, 22. junija 1909. *)

Proračun ne dela vladi nobene skrbi več. Navzlic močni opoziciji — ki bi ravno sedaj napravljala lahko vladi mnogo skrbi in sitnosti — bo dobila pri vseh glasovanjih večino tako ali tako. Izgledov imamo iz zadnjih časov precej. Sedaj se pa brigajo vlada in vladne stranke za pooblastilni zakon in italijansko fakulteto. Morda se ne motimo, ako trdimo, da bi se zaradi usode italijanske fakultete posebno ne vznemirjala. To je sicer izgovorjeno plačilo Italijanom za podpiranje vlade, a vlada se bo lepo umila napram Italijanom, ko obljube izpolniti ne bo mogla, češ: Glejte! Ti Jugoslovani so tisti, ki so to preprečili. Nad temi se maščujete! Jugoslovani so se začeli Italijani in njihovi zavezniki nekoliko bati in danes, ko je poslanec Gostinčar začel govoriti za kupom knjig in papirjev, so se začeli spogledovati in so se vpraševali: Ali je to obstrukcija? Posebno sumljiv se je zdel poslanec Gostinčar žurnalistom, ki so na vsak način hoteli izvedeti, ali bo Gostinčar obstruiral ali ne. Pa to tajnost naj le še dalje nosi tov. Gostinčar. Poslanec Ploj je govoril dobre četrte ure.

Veliko bolj pri srcu kot italijanska fakulteta je pa vladi pooblastilni zakon. Pravi, da ga mora dobiti. Vladno časopisje že tedne piše v tem zmislu, naročajo se izjave industrijalnih krogov in trgovskih zbornic. Agrarce se ponujajo cikrčki v obliki subvencij za kinetistvo. In res, kakor se kaže, je mnogo tistih, ki so še pred nekaj meseci prisegali zvestobo zeleni zastavi agrarcev, pa so danes že pridobljeni za pooblastilni zakon in bodo glasovali zanj ali se pa absentirali. Tudi nekateri deli opozicije so presedlali v tem vprašanju, na ta način, da izjavljajo, da ne smatrajo vprašanje o pooblastilnem zakonu za politično vprašanje, ampak zgolj za gospodarsko. Gotove večine vlada še nima; zato se pa njeni mešetarji trudijo na vse kripije, da pridobivajo poslance za pooblastilni zakon. Vlada ima mešetarjev vedno dovolj, tudi v takoiimenovanih opozicijskih klubih, ki se trudijo za njo, pa tudi vse tajnosti in sklepe klubov, pa slabosti posameznih poslancev prinesejo ladi na nos. Nekaterim poslancem se tak

*) Za včerajšnjo številko prepozno došlo.

posel silno dopade, toda prijateljev med tovariši nimajo nobenih. Vse se jih ogiblje in boji.

»Slovanska Jednota« še ni končno sklepala o svojem stališču nasproti pooblastilnemu zakonu. Mislimo, da bo njen sklep zapečatil usodo pooblastilnega zakona in — vlade. In čim preje, tem bolje!

Državni zbor.

Dunaj, 23. junija.

Italijanska fakulteta. — Gostinčar.

V proračunskem odseku imajo Jugoslovani sedaj dva dvorna svetnika: Ploj in Vuković, potem sta pa še notri dr. Žitnik in Gostinčar. Sedanja razprava je velike važnosti za nas in naši zastopniki imajo težko in velevažno nalogo, preprečiti načrte vlade in združenih Nemcev in Italijanov. Sporočili smo, da je včeraj začel govoriti naš zastopnik Gostinčar. Svoj govor je danes nadaljeval — seveda ne končal. Reči smemo, da je Gostinčar izpolnil nade, ki jih je stavil kljub nanj takrat, ko ga je poslal v ta najvažnejši odsek. Kvalificira se izbornu. Govori previdno, počasi. Noben medklic ga ne razburi, ga ne zmeša, ampak ga smehljaje sprejme na znanje in če treba tudi spretno zavrne. Brez dvoma je izboren »Dauerredner«. Italijani srdito gledajo Gostinčarja, Bugatto se strupeno reži. Krščanski socijalec Smid, ki se silno zavzema za fakulteto v Trstu, nervozno menca na stolu in komaj premaguje jezo. Markl ves zelen sedi nasproti Gostinčarju, poleg njega pa godrnja Steinwender, ki komaj čaka trenutka, da se dá Italijanom fakulteta. Od Nemcev je samo Malik z Gostinčarjem enakih misli, pa mu je tudi obljubil, da bo vsaj eno uro govoril. Gostinčar je kaj spretno polemiziral z izvajanjem včerajšnjih govornikov in danes še ni prišel do uvoda, do pravega govora. Ob deseti uri je predsednik prekinil govornika in sejo ter izjavil, da prihodnjo sejo skliče pismenim potom. Po govoru so mnogi, tudi Nemci, čestitali govorniku. Zelo zadovoljna sta bila prof. Čelakovskij, ki je dejal, da se nikdar ni tako zabaval v odseku in baron Morsey, ki je priznal: »Gostinčar je sicer moj nasprotnik, ali priznati moram, da je danes naravnost briljanten.«

Konsternirani so seveda Italijani. Takega odpora od slovenske strani se niso nađejali. Že v odseku jim Gostinčar meša račune, kaj bi bilo šele, ko bi vprašanje fakultete prišlo v zbornico. Čutijo že, da s Trstom ne bo nič in zato so začeli po zbornici razširjati govorico, da bi se zadovoljili naposled tudi s Koprom. Verjamemo! Italijani bodo še dolgo pomnili,

kdaj so se brez potrebe v tako ostro nasprotje postavili z jugoslovansko delegacijo. Evo jih nekaj Gostinčarjevih izjavljaj!

Gostinčarjev govor v proračunskem odseku.

Visoki odsek!

Pred vsem izjavljam, da bom govoril kolikor mogoče kratko. Dovoivajem pa si sedaj odgovarjati na izvajanja nekaterih častitih včerajšnjih govornikov. Častiti g. kolega Schmidt se je zavaroval proti temu, da bi se italijanska univerza ustanovila na Dunaju in sicer iz narodnostnih ozirov. Meni se zdi to popolnoma napačno. Dunaj je središče države, kamor se morajo pravzaprav zatekati vsi narodi. Na Dunaju je sedež vlade in vladarja. Samo na sebi je umevno, da mora biti Dunaj zavetišče vsem narodnostim. Vse narodnosti morajo imeti pravico na Dunaju, ako so se tu naselile, do šol in društev v svojem jeziku. Ako nas podite od Dunaja, kako morete zagovarjati državno edinstvo in Dunaj kot središče države?

Gospod kolega je izjavil, da bi laška univerza bila povod nemirom in kravalom. Verjamemo, ker se to sedaj vsled nestrpnosti nemškonalacionalnega dijaštva več ko dovolj dogaja. Iz tega razloga moramo še posebno misliti na to, da dobimo narodnostne univerze. Sicer je ta izjava taka, da jo niti častiti gospod kolega sam ne veruje.

G. kolega Schmidt je tudi izjavil, da je Trst edino pravo mesto za laško univerzo. Ali v Trstu, ali je pa vse drugo prazno blebetanje.

Na to mu kratko odgovorim, da temu ni tako. Italijanska visoka šola spada v odločno italijanski kraj, kar pa Trst nikdar ni bil in ne bo. Trst je bil pred kakimi sto leti po veliki večini slovensko mesto, kamor so se pridno naseljevali Lahi iz sedanjega kraljevstva in so kolonizirali mesto. In ako kje, moramo pričakovati z ozirom na vročerkvost ondotnih prebivavcev in na veliki narodnostni boj, ki se tam sedaj vrši, v resnici rabuk, na škodo univerzi. Razvidno dovolj, da je ravno Trst za laško univerzo najbolj neprimerno mesto.

Kar je govoril g. kolega o koncesijah ki jih bodo dali Italijani Slovincem, moram reči, da med nami ni nihče tako kratkoviden, da bi kaj takega verjel. Več kot 25 let se bore Slovenci za ljudsko šolstvo v Trstu, toda laška gospoda noče o tem ničesar znati. Izvzemem tu socialno demokracijo, ki trdi, da se mora dati Slovincem potrebnih šol. Vendar pa se na te trditve sedaj še ne moremo ozirati, ker ta stranka še ni imela prilike pokazati v tem

oziru dejansko svoje dobre volje. Sicer pa mi v tem oziru ne moremo ničesar več verjeti.

Kar se tiče izjave g. tovariša o iredenti, da ni nevarna, moram reči, da je pomen besede »iredenta« zelo raztegljiv in se pridružim v tem č. g. kolegu dr. Adlerju. Mi smo lahko vsi iredentisti, ki zahtevamo svojih pravic, ako se nas zaradi tega hoče tako imenovati. Kaj je z iredento, se zrcali najbolj iz procesa v Zagrebu, ko sede pred sodiščem Srbi, obdolženi veleizdaje, ker so v gospodarska društva hodili k sejami in imeli tajna posvetovanja, kakršna mora imeti vsako društvo. G. kolega je izjavil, da je treba Lahom vstreči, da se tako uduši iredenta. Gospodje, na ta način smo pa mi veliko preslabi iredentisti. Torej če hočemo kaj doseči, moramo delati proti državi, v kateri živimo. Res krasna izvajanja. Sedaj prehajam k izvajanju č. g. kolege dr. Adlerja. Ta se je izrekel tudi odločno za Trst. Jaz vemvram to. Socialna demokracija mora danes s strankarsko političnega stališča biti za Trst. V Trstu pričakuje za svoje namene prirastka, zato treba biti za laško univerzo v Trstu.

Toda socialna demokracija naj pomisli, da je v njeni stranki morda do 4% slovenskih delavcev. Ako se ti danes strinjajo z Italijani, ni izključeno, da bodo šele kleli dan, ko so to storili in takrat ne bo ravno prijetno za socialno demokracijo. Dr. Adler bi moral to pomisliti in ne prepušiti na milost in nemilost slovenskih delavcev v Trstu Lahom.

Gosp. dr. Adler je tudi dejal, da je vendar enkrat srečala pamet Nemce, da so za laško univerzo. Jaz sicer ne vem kako vpliva to priznanje na Vas, gospoda, (Malik: »Jaz tega priznanja ne sprejemem«), to pa vem, da boste ostali le za ta slučaj v tem oziru pametni (Smid: »Boljše nekaj, kot nič«). G. kolega, grešnik, ki pada nazaj v stare grehe, je večkrat slabši, kot zastaran grešnik.

G. tov. Adler je tudi trdil, da pospešuje vseučilišče enega naroda, druge. Tu moram izjaviti, da se je v tem oziru gospod kolega zmotil Če se ustanovi pet italijanskih vseučilišč, mi Slovenci zaradi tega ne pridemo niti centimeter naprej v tem vprašanju. Kar se tiče iredente, izjavljam to kar sem povedal gosp. kolegu Smidu.

Da se ravno sedaj vprašanje italijanske univerze v Trstu s takim pogumom in z veliko samozavestjo spravlja v ospredje, se mi zdi zelo sumljivo. Pred nedolгим časom je bilo čitati po listih, kako se je v kraljevini italijanski zahtevalo za avstrijske Italijane vseučilišče. Zdi se mi, da se je naša vlada vdala zunanjim vplivom.

LISTEK.

Častna beseda.

Novela. — Paul Bourget. — A. Kalan. (Dalje.)

IV.

Dve uri je že minulo od tedaj, ko je France čutil, kako mu je tresočemu se in strmečemu zdrsnil iz stišnene roke morilkine v njegove roke revolver, orožje morilkino — še gorak od strastne vročice — dve uri je bila Mme Noetsved že zaprla v kopališki kabini. Mladenič je zaprl vrata kabine, pustil pa je nasproti v vratih paviljona ključ od zunaj, ko ga je poprej zaklepajoč dvakrat obrnil. Ker se je iskanje vršilo hitro, bodo najbrž policisti takole sklepali: »Ta kiosk je zaprt od zunaj in ključ je v vratih, torej tu notri gotovo ni morilka.« Kako bi bil mogel kdo misliti na to, da bi bila s kom o tem dogovorjena. Toda kaka poskušnja bi bila za Franceta, ako bi vkljub temu stvar natanko preiskali. Ali bi ne padal sum lahko nanj? Na to on ni pomislil. Sploh pa je bilo storjeno vse v taki naglici, da je komaj še prišel pravočasno, ko so štirje policaji iz Thouna bili uprav na pol pota med parkom in gradičem.

»Znano nam je, kaka nesreča je tudi

vas zadela, gospod de Bessay,« je odgovoril na prva pojasnila načelnik policajev. »Tudi vi ste bili žrtva teh zločedev. Bolje bote zato razumela, nego vsak drugi, da treba na vsak način pokazati, da tako ne sme biti. Ta ženska mora biti tu nekje ob jezeru. Mi moramo vse preiskati, to je naše povelje. Toda ker je vaša mati tako bolna, ne bomo silili v sobo, kjer ona prebiva. Prepričani smo, da pri njej ne bi našli morilke . . . To je vse, v kolikor morem ustreči vašim željam.«

Kakšne trenutke je vžival sin po teh besedah, lahko uganemo. Sklenil je, da ostane v knjižnici poleg svoje matere. Povabil jo je, kakor se je to večkrat zgodilo, da sta igrala na karte in sicer zato, ker se je bal, da mati utegne siliti na sprehod v park, ali pa da bi šla v kako drugo sobo v gradiču. Igrala sta in on je imel toliko sile v sebi, da je sledil prav natančno igri, a srce mu je vstrepetalu pri vsakem šumu, ki se je začul okrog hiše. Toliko hujše mu je bilo, ko je slutil, da policaji sedaj preiskujejo zunaj po grmovji. Toda ker so bili zidovi debeli in ker je zvesti Peter dobro pazil, se ni nič opazilo v knjižnici, ko so policaji stikali po drugih sobah. Dovršila sta igro. Mme de Bessay je šla v spalnico. France pa je navadno še ostal buđen do enajste ure in je skušal sicer tudi mater pridržavati, ker je okoli polnoči trpela hude napade, ni več zaspala in je

morala uživati v ta namen omotna zdravila. Sin sicer ni bil zato, a nocoj ji je sam ponudil klorala, ker si je mislil, da je to nocoj zanj manj nevarno, kakor pa če bi ne mogla zaspati in bi bila po kakem ropotu ali strahu še bolj razburjena. Tudi on je vsak hip pričakoval kaj hudega. Končno pa je vendar prišel v sobo služabnik ter mu naznanil, da se je vse srečno izšlo, bolje kakor se je moglo sploh pričakovati. Ko so policisti vse preiskali po sobah in v grmovju po parku, so odšli, da so še prišli na vlak, ki je nalašč nanje čakal v Thounu.

»No, to bodo veseli potniki, ki so imeli zaradi teh policajev toliko zamude,« je modro sklepal sluga Peter. »Večkrat se človek jezi nad kako stvarjo, ki bi bila njemu v prilog. Tudi nam je mnogo na tem, da ubijemo takega steklega psa . . . Najbrže so videli žensko v Münsingenu, pa so po pomoti mislili, da je pri nas. Ko bi gospe ne bilo, bi jaz obžaloval, da je ni tukaj. Popolno pravično bi se mi zdele, da bi enega od teh prokletih ruskih nihilistov zgrabili uprav v liši mojega generala. Mislim, da bi bilo to zanj zasluženomaščevanje . . .«

Te besede služabnikove so bile prav priproste, privrele so mu iz duše, kakor je mislil in čutil. Na sina pa so udarile kakor strela s toliko silo, da je dalje časa zrl kakor okamenel. Zdelo se mu je, da

vidi pred seboj podobo svojega očeta, one razdrobljene kosce, ki jih je bomba v Moskvi še pustila pieteti sina in matere vdove. Odkar je zagledal Mme Noetsved v drevoredu in spoznal, kdo da je, ni imel več druge misli kakor to, kako odvrne od matere nevarnost, katere groza ga je skoro iz uma spravila. To je bilo ono duševno stanje, v katerem bolnik, ki trpi na strašljivosti, vidi le eno stvar, ono, ki se je boji. Ako je ta grozeča nevarnost odstranjena, tedaj se šele vzbudimo iz svojega strahu, in naše dušne sile stopijo zopet v ravnotežje, tedaj pa se čudimo sami sebi kakor epileptik po krizi, katera ga je potegnila s seboj z nepremagljivo silo. Policisti so odšli, ne da bi bili našli morilko. Mati ni bila sedaj več v nobeni nevarnosti od te strani. Razburjenje tega popoldneva in zlasti zadnjih dveh ur se je razpršilo. Položaj se je sedaj mladenci pokazal tak, kakršen je bil v resnici. Opomba služabnikova mu je bila zadostna, da je moral priznati dvojno hudo: On Franc de Bessay, sin generala de Bessay, po nedolžnem umorjenega od ruskih nihilistov, on je vsprejel v svoje zavetje eno od teh revolucionarjev! On Franc de Bessay, veren sin pobožne matere, ki ga je že neprostovoljna slaba misel begala, on ki se je spovedoval, da je zanemarjal svoje neznatne dožnosti, da je trdo govoril s služabnikom, da je pre-

Tega pa mi pod nobenim pogojem ne moremo odobravati, ker je s tem omajana samostojnost naše države in mora zginiti vsak red.

Gospoda, kaj bi rekli, ako bi n. pr. Rusija zahtevala, da se mora ustanoviti slovensko ali pa kako drugo slovansko vseučilišče v naši državi. To bi bilo hrušča in trušča, da bi se tresli državni temelji. V tem slučaju ste pa za italijansko vseučilišče v Trstu. V smislu člena 19 imajo vsi narodi enako pravico do izobrazbe. Vlada, ki je dotični člen temeljnega zakona sankcionirala, je prevzela s tem tudi dolžnost, to določbo vdejaviti. Kako je s tem glede na Slovane, vidimo vsi. Resnica je, da so prej ko vseučilišče, potrebne srednje šole. Vlada nam niti teh ne da. Pa kaj srednje šole, niti ljudskega šolstva nimamo Slovenci povsodi. O Koroški niti ne govorim. (Posl. Markhl: Pa naj vaši profesorji napišejo knjige, pa boste imeli slovenske gimnazije, če so pa vaši profesorji preleni, potem seveda ni nič.) Gospod kolega, zakaj naj piše profesor knjige, če zna, da bodo ležale zaprašene po različnih skladiščih. Dolžnost vlade je, da skrbi za knjige, ker je dolžna, da skrbi za vse narode, da se na podlagi svojega materne jezika morejo izobraževati.

V ZBORNICI.

Danes se je nadaljevala v zbornici razprava o proračunu za trgovinsko, poljedelsko, delavsko, železniško ministrstvo ter ministrstvo deželne brambor. Razprava se je vršila mirno, nekoliko vpitja je bilo ob glasovanju. Od naših poslancev so govorili Rožkar, Pišek in Jaklič.

Rožkar

Je govoril o slabem položaju kmetijstva, ki postane še bolj kritičen, ako se odpre meja za tujo živino. Razpravljal je o vinški krizi, železnicah, ter je grajal postopanje okrajnega zdravnika v Ljutomeru.

Pišek

Je govoril proti odprtju meje za uvoz tuje živine. Končno je zahteval razne socialne politične reforme za rudniške delavce in pozivljaj zbornico, da se rešijo že predloženi načrti v prid rudarjev.

Jaklič

Je opisoval takolimenovano dobrohotno negovanje jugoslovanskih interesov od strani naše vlade. Očital je vladi, da ni storila prav ničesar za zanemarjene pokrajine v naši deželi, odkoder beže ljudje trumoma v Ameriko, ker doma nimajo dovolj kruha. Pozivljaj je vlado, da vendar stori kake korake, da dobe kraške pokrajine in Dolenjska vsaj potrebno vodo in ceste. Podpira se naj domača obrt, ki daje lep postranski zaslužek. Koncem je pa stavil v imenu kluba resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, da se dovoli carine prost uvoz koruze in drugih krmil. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Po govoru poslanca Brajterja je minister Georgi energično zavrnil napade poslanca na posamezne vojaške dostojanstvenike. Zbornica je ministru pritrdila.

Postavka za trgovsko ministrstvo se je sprejela z 221. proti 200 glasovom. Pri glasovanju o drugih postavkah se niso šteli glasovi, ampak je predsednik samo izjavil, da je z večino sprejeto. Sedaj ob 6. uri se je začel razpravljati proračun finančnega ministrstva. Tu bo razprava že bolj zanimiva.

× × ×

Včeraj so še govorili: Iro, Stojalowski, Mayr, Ježovnik, Spielmann in Cisterer. Seja se je zaključila ob 10. zvečer.

Vladi prijazni listi sodijo, da ker tako na slovanski kakor tudi na nemški strani ni posebnega veselja za rešitev pooblastilne postave in ker »Slovanska Unija« ne dovoli razven proračuna drugih razprav, se zbornica zatvori v petek, najkasneje pa

več poželjivo vžival jedi, on je pomagal morilki, da je varala sodnijo, da je »stekel pes«, kakor je surovo, a popolnoma opravičeno rekel Peter, mogel ubežati pravici. In razne podobe so mu polnile glavo ter mu kazale, kaj je storil in kaj mora še storiti tako živo, da je skoro obnemogel vsled očitkov.

»Ta Steenackers, ki ga je ta ženska umorila,« si je rekel, »ima morda sina. Kaj bi mislil ta sin o meni, ako bi vedel za to? Kaj bi bil jaz mislil o onem, ki bi bil skrival morilca mojega očeta? Kaj bi mislil jaz o takem, ki bi zaznal za kako tatvino in poznal tatu, pa bi ga ne ovadil? — In kaj je tatvina v primeri z umorom. Vsaj sem imel dovolj sredstev zabraniti, da bi se mati ne razburjala, da bi ničesar ne slišala. . . . Dal bi bil zapreti vrata v gradič in sporočil bi bil Petru, naj gre opozoriti policaje, da je ženska skrita v parku. Oni bi šli tje, ona bi jih videla in bi bežala. Kam? Gotovo proč od gradiča. In če bi bili streljali, bi bilo to že daleč proč od gradiča. Mi pa bi materi rekli, da je gotovo kak prepir na cesti. . . .

(Dalje.)

v soboto. Gosposka zbornica bo zborovala štiri dni.

Druge parlamentarne zadeve.

V seji klubovih načelnikov se v četrtek in v petek odpovejo vse odsekovne seje. V sredo ali v četrtek se vrši na željo Italijanov daljša seja proračunskega odseka s sporedom: italijanska pravna fakulteta, v kateri namerava Gostinčar pričeti z uvodom svojega govora, ko obravna s prijatelji Italijanov. Proračun se reši najbrže v petek ob 6. zvečer.

Premije za izvoz živine.

Vlada namerava dovoliti premije za izvoz živine, osobito prešičev v višini 6.000.000 kron. Na posamezen kos pride 24 kron. Producenti bi dobili po posameznih deželah: Nižjeavstrijska 318.000, Zgornjeavstrijska 209.000, Solnograška 74.000, Štajerska 370.000, Koroška 148.000, Kranjska 178.000, Goriška 39.000, Trst 2.000, Istra 31.000, Tirolska 222.000, Predarlška 32.000, Češka 1.880.000, Moravska 414.000, Šlezija 106.000, Galicija 1.400.000, Bukovina 120.000 in Dalmacija 156.000 K.

Ivanu Hribarju.

V svojem odgovoru dr. Lampetu na nedeljskem shodu se je g. župan ljubljanski blagovolil dotakniti tudi moje osebe. Navadno se sicer smatra tak način boja — da se stvarna polemika zavleče na čisto osebno in privatno polje — za nedopusten, vendar nimam jaz osebno čisto nič proti temu. Obratno, g. župan mi je priredil celo veliko zadoščenje. Ako ne more drugače priti sebi, kakor da rabi mene za pračo, pomeni, da pač nisem tako brezpomemben, kakor sem si sam doslej domišljeval.

Dotični odstavek županovega govora ima dva dela. V prvem izpodbija mojo verodostojnost kot »informatorja g. Lampeta«, češ, da delam to iz osebnega sovraštva proti njemu, ker ni maral poslušati neklih mojih čenkov, ampak mi je na osojen način dal spoznati, da me ne mara. Izjavljam, da to ni res, ampak da je g. ljubljanski župan bil z menoj, odkar ga imam priliko poznati, ves čas in ob vsaki priliki tako priazen in ljubezniv, kot malokdo drug mojih rojakov. Ako bi torej moja osebna čustva prišla v poštev, bi se veliko bolj čutil vezanega, da napram gospodu ljubljanskemu županu z ljubeznijo poplačam njegovo prijaznost. Toda zame pride tu v poštev samo stvarni moment in radi tega izjavljam, da sem s svojega slovanskega stališča nasprotnik takih slovanskih akcij, kot so bili znani peterburški shodi, ker so zmožni samo še bolj otežiti položaj in zmešati pojme, dobrega pa ne morejo roditi ničesar, dokler ne stoji vodilni ruski krogi na pravem, konstitucionalnem stališču. Tega mnenja bi bil tudi, ako bi sam dr. Lampé romal v Peterburg. — Sicer mi bo pa vsak, kdor me količkaj pozna, dal izpričevalo, da nimam tako culukaferske narave, da bi radi neke slučajne neprijaznosti — ako bi tudi bila resnična — še dolga leta pozneje gojil tako strupeno sovraštvo proti g. županu, da bi ga zato tako hudo obrekoval vedno in povsod, doma in v tujini.

Vest mi očita ravno nasprotno: da iz osebnih ozirov nisem dovolj krepko označil svojega stališča in prepričanja o »novoslovanskem gibanju«. V rokopisu imam brošuro, ki bi se imela izdati na Dunaju, ki bi mi dala dober zaslužek in spravila v javnost ime, v kateri sem opisal vse svoje vtise in opazovanja iz »novoslovanskega gibanja«. Toda nisem se mogel odločiti, da bi dal rokopis iz rok, dasiravno sem pisal popolnoma iz svojega prepričanja, ker mi je bilo preveč težko pred tujim svetom nastopiti proti svojim rojakom Slovanom in zlasti proti g. županu Hribarju, ki je bil z mano vedno tako priazen in ljubezniv.

Ko je prišel iz Dunaja v Varšavo telegram, da se Kramar in Hribar odpravljata na Rusko, me je gosp. Godlevski, urednik varšavskega »Slova« takoj telefonično vprašal, kaj je s tem in kako jaz o tem sodim. »Slovo« je glasilo poljskih konservativnih veleposestnikov in glasilo »slogašev«, to je Poljakov, ki so za slogo z Rusi. Osebno sem bil proti tej akciji, katero sem smatral za škodljivo za Slovane, vendar se nisem maral tako izraziti napram gosp. Godlevskemu, »Slovo« pa je potem najbolj goreče podpiralo »novoslavizem«. Iz Peterburga je prišel k meni urednik vleglednega poljskega lista »Kraj«, ki je takrat postal dnevnik, g. Kutylowski, da se pri meni informira in napram njemu sem postopal istotako, kot napram g. Godlevskemu. Prišel sem v še bolj težaven položaj. Morda se bo g. župan spomnil, da je prišel v Peterburg skupaj z g. Kutylowskim, katerega je imel za Rusa. Morda se bo tudi spomnil, kaj se je takrat govorilo. Na nekatere gospode je to naredilo sila čuden vtis in neka oseba se je potem iz Peterburga obrnila na mene po pojasnilo. Meni se je v tem slučaju šlo za to, da bi tuji Slovani o Slovincih kot osebah ne dobili neugodnega vtisa in sem skušal vse

pojasniti, češ, da je bilo slučajno nesporazumljenje.

Ni torej res, da nastopam proti g. županu radi tega, ker je bil baže nekoč z mano osoren, res pa je, da je bil z mano vedno tako priazen in ljubezniv, da se jaz z ozirom na to nisem mogel odločiti, da bi nastopal proti njemu.

Tudi ni res, da sem prihajal k njemu z gotovimi tožbami, katerih pa on ni maral poslušati. V kolikor se spominjam, sem zadnjič govoril z njim pred nekaj leti in le jako kratko, on me je pa jako rad poslušal in pridrževal. Seveda si takrat nisem mislil, da bi bilo dobro imeti pri sebi dvoje prič. V dokaz, da me ni tako nevljudno odslovil, je to, da mi je pozneje opetovano in to celo pred kratkim, še po Lampetovem govoru, nudil priliko, da se z njim razgovarjam, katere prilike pa nisem uporabil.

Dotična opazka g. župana o meni izgleda, kakor da je ž njo hotel z enim mahljem ubiti dvoje muh: mene očrtniti navzgor, sebe pa prikupiti škofu. Radi prvega sem ravnodušen, ker se ljubljanski škof o meni ne bo informiral pri Hribarju, drugo me pa veseli, ker je znamenje, da išče g. župan novih potov, ki peijejo k poljšanju.

Čudna, skoraj otročja, je trditev, da sem najbrže jaz pisal o Hribarju v »Kurjer Varšavski« zato, da bi imel priliko isto dementirati v »Kurjeru Porannym«. »Kurjer Varšavski« je prinesel mojo informacijo s podpisom svojega dopisnika iz Peterburga istega dne, ko so »slovanski gostje« iz Peterburga odhajali v Varšavo. »Kurjer Poranny« je pa nek zakoten, izključno židovski listič, katerega nisem jaz nikdar bral, tem manj vanj pisal. Ako sem hotel kaj dati v poljske liste, saj sem imel najboljše zveze s »Slovom« in »Kurjerjem Polskim« v čigar uredništvu sem bil skoraj vsak dan in s čigar urednikom g. Ludvikom Straševskim sva občevala jako veliko. On je bil celo eden izmed poljskih delegatov v Peterburgu. Saj sem imel popolnoma na razpolago krščansko-demokratski »Dziennik powszechny« v Varšavi in »Kraj« v Peterburgu.

Da sem črn, je res in sem vedno bil, v tem se popolnoma strinjam z gospodom ljubljanskim županom, svarilo, naj se me Slovenci boje, mi je pa dokaz, da menda nisem tako brezpomemben, kot sem si sam domišljeval in me navdaja z zadoščenjem. Dalje se v svoje razmere in občevanje z g. županom ne morem spuščati, zato, ker je ta predmet bolj pripraven za šaljiv podlistek za sobotno številko Slovenca, v osebno polemiko se bom spuščal kolikor najmanj mogoče, ker je tako postopanje proti moji naravi, za vsebino svojega govora bo pa odgovoril g. dr. Lampé sam.

Dr. Leop. Lénard.

Gorenjski Orli!

VSPORED

slavnosti »Katol. slov. izobr. društva« v Radoljici, dne 27. junija 1909.

1. Sprejem gostov.
2. Ob 8. uri sv. maša.
3. Od 10.—12. ure

mladeniški tečaj.

ki ga vodijo gg. L. Smolnikar, dr. L. Pogacnik, F. Terseglav, Iv. Podlesnik.

4. Ob 12. uri skupno kosilo.
5. Ob 4. uri popoldne

javna telovadba.

6. Po javni telovadbi

ljudska veselica.

Pri celi slavnosti sodeluje sl. »Savska delavska godba«.

Vabijo se, da se slavnosti udeležijo zlasti mladeniči in pa naša izobraževalna društva.

DR. WEISKIRCHNER BODOČI MOŽ.

Korespondenca »Centrum« objavlja situacijsko poročilo, ki naglašja, da se pred počitnicami pooblastilna postava ne dovoli. Dr. Weiskirchner je prepreviden politik, da vse mostove nasproti »Slovanski Uniji« sežge, in to tem manj, ker ni izključeno, da prevzame jeseni še važnejšo vlogo, kakor jo ima zdaj.

ANGLEŠKI KRALJ EDVARD BOLAN.

Iz Londona se poroča, da je kralj Edward tako bolan, da komaj hodi. Z ozirom na kraljevo bolezen je pozvan dr. Ott iz Marijinih Varij v London.

PARADA ANGLEŠKE MORNARICE NA TEMZI.

Ob velikih vajah angleške mornarice mobilizujejo vse vojaške posadke ob obmorskih mestih. Po končanih vajah priplovejo vojne ladje v Temzo, kjer se razvrste od Temzinega izliva do Westminstera. Vtis bo velikanski.

KMEČKA VSTAJA V BESARABIJI.

V Besarabiji je izbruhnila kmečka vstaja. Vstaški kmetje so pobili približno 100 judov.

VOHUNSKA RAZPRAVA V BEL-GRADU.

Sodišče je obsodilo Jankovića in Mulerja zaradi vohunstva v petletni zapornici. Nutić in Šalim sta oproščena.

BURIAN

odpotuje prihodnji mesec v Bosno in Hercegovino, da pripravi vse za ustavo.

PODBANSKO VPRAŠANJE.

Ponedeljski ogrski ministrski svet je sklenil, da se z vsemi dohodki vpokoji podban pl. Cernković. Podban postane pl. Čuvaj.

ITALIJANSKE VOJAŠKE VAJE

se vrše letos jeseni med Brescio, Verona in Mantuvo.

Dnevne novice.

+ Kako se ilm drug po drugem toži! »Deutsche Stimmen« 24. t. m. komentirajo govora dr. Tavčarja in Hribarja na shodu v »Mestnem Domu« in vsak liberalce, ki bo ta komentar bral, bi po našem mnenju moral priti do prepričanja, da je bilo eno ali drugo od bivših zaveznikov nepremišljeno: da sta Tavčar in Hribar sploh govorila, ali pa to, da so »Deutsche Stimmen« njuna govora porabile. Dr. Tavčar in Hribar sta hotela na shodu svojim poslušavcem sugerirati, da zveza z Nemci ni imela nenarodnega značaja, toda »Deutsche Stimmen« spominjajo oba liberalna voditelja na »skupne interese in nekdanje skupne cilje«, ki sta jih imeli in zasledovali slovenska liberalna in nemška stranka. Kot ta nekdanji skupni cilj označujejo »Deutsche Stimmen« prijazno razmerje med obema narodnostima v deželi na podlagi liberalnih načel, povedo torej dvoje: da so se liberalci zvezali z Nemci, da uničijo svoje slovenske sodeželane, ki priznavajo krščansko-demokratska načela, drugi pa, da so slovenski liberalci v dosegu nadvladaja liberalstva v deželi žrtvovali slovenske narodne težnje. Kajti, kako je neki razumeti tisti »friedliches Zusammenwirken mit den Deutschen« drugače, kakor tako, da se Nemcem v kranjski deželi koncedira tako narodno in kulturno pozicijo, kakršne ne po svojem številu ne po dejanskih razmerah pri nas ne bi smeli imeti? Da si je tudi dr. Tavčar, ki je bil najbolj za zvezo z Nemci in ki se je s to zvezo Nemcem najbrž sam ponudil, »friedliches Zusammenwirken« z Nemci tako predstavljaj, dokazujejo »Deutsche Stimmen«, tem, da dr. Tavčarja spominjajo na to, da je bil on odločno za dvojezičnost ali tistih napisov v Ljubljani in pa za vzdrževanje nemške »umetnosti« na Kranjskem z deželnim denarjem. Iz tega čisto jasno sledi, da je slovenska narodno-napredna stranka večidel svojega političnega delovanja, zlasti pa takrat, ko je vlada, imela za program svojo svobodomiselnost, umejavano tako, da je le v zvezi s peščico nemških veleposestnikov in umirajočih napolniških rodbin ter par kočevskih hujšakačev videla blagor slovenske narodnosti! Še bolj značilno pa je to, da »Deutsche Stimmen« še danes, po 20 septembra, vabijo slovensko liberalno stranko v svoje naročje in ji živo predložujejo, kako silno so liberalci padli, odkar so zvezo z Nemci prelomili! Ali ni to najboljše dokaz za to, da je slovenska liberalna stranka ves čas svoje premoči v deželi le od Nemcev živela? In tudi danes gresta liberalni Slovenec in liberalni kazinot po duhu bolj skupaj kakor liberalni Slovenec in prista S. L. S. To pa zato, ker je S. L. S. po svojem bistvu kot ljudska stranka in po svoji neomadeževani preteklosti in sedanjem razvoju edina slovenska narodna stranka, ker je edina legitimna zastopnica slovenskega ljudstva, ki so ga naši liberalci s pomočjo tistih par nemških plemičev, kar jih je še od srednjega veka, ostalo, hoteli zadaviti in oropati vsakršni politične pravice. To je tista »Herrenmoral«, ki veže slovenske liberalce s nemškimi s tem razločkom seveda, da je morala slovenskih liberalcev bolj podobna suženjski. S kakšnimi ljudmi so se liberalci vezali, se prav drastično razvidi tudi iz današnjega članka »Deutsche Stimmen«. Obenem, ko liberalce vabi k sebi pa uvodoma slovenski narod zasramuje češ, boji, ki se zdaj vršijo med liberali in »klerikalci«, dokazujejo, da je slovenski narod sebičen in stoji na »nizkem stališču duševnega razvoja«. To so bili vaši zavezniki — gospoda dr. Tavčar in Hribar! S temi ljudmi, ki smatrajo Slovence le za nekoliko višje razvite živali, stališči »skupne interese in cilje«! Ali reči moza v narodno-napredni stranki, da bi vstal in odkrito povedal, kar je vsa resnično slovenska javnost pričakovala, a obeh voditeljev liberalne stranke ni učežala — ali ni liberalnega moza, ki bi se vzdignil in dejal: Zagrešili smo v narodnem oziru tako hudo in globoko, kako bolj nismo mogli!?

+ »Nizko stopnjo duševnega razvoja« očitajo »Deutsche Stimmen« 24. t. m. Slovincem. To so taisti ljudje in politiki, ki od Slovencev zahtevajo, naj bi

njimi v miru živeli in sporazumno v blagor dežele de. ali. Ljudje, ki obenem prosijo obenem pa tistega, katerega za kaj prosijo, zasramujejo, se pač ne morejo z bogve kako visoko stopnjo duševnega razvoja ponašati in drugim očitati nizke. Vrh tega pa bi blagovolili naše kranjske Nemce vprašati, kdaj in s čim so oni pokazali, da soje na lestvi duševnega razvoja visoko? Ali je najvišji predstavitelj njihove kulturne stopnje gospa Lina z vsemi njenimi pritliklji ali pa morda tisti karniolci, ki razum brezumnega popivanja in sabljanja ne poznajo prav uobene drugih duševnih interesov ali pa pastor Hegemann, ki svojo inteligenco kaže v konfesionalnem in narodnem hujšanju po inozemskih listih? Ali pa morebiti reprezentujejo kulturno prepotenco kranjskih Nemcev Kočevarji? Mogoče pa predstavljajo kulturni cvet kranjskega Nemštva tisti oficirji, ki prečepe pol svojega življenja v kazini ali pa morebiti tiste dame, ki vidijo višek duševnega razvoja v lawn-tennisu, če pa pride — kakor n. pr. lani — kaka nemška družba v Ljubljano igrat lisenja, stoje kakor izvestna domača žival pred novimi vrati? Gospodje od »Deutsche Stimmen!«! Že duševni nivo avstrijskih Nemcev je silno nizek — saj je njihova literarna, umetniška in znanstvena revščina po cellem svetu notorna — kako nizek pa je šele nivo kranjske nemške kulture! Dva streljača od kazine že nobeden ne o nji ne vé. Bodite res izobraženi, menj sirovi in bahavi, pa si boste izvojevali tisto spoštovanje, ki bi ga tako radi imeli in ki vam ga nobeni darovi odzgoraj in nobena visoka milost ne bo v stanu priboriti! Self made man!

+ **Šolnina** se bo po srednjih šolah drugače pobirala kot do zdaj, ko se morajo, kakor znano, od leta 1866. sem kupovati po državnih srednjih šolah šolske denarne znamke. Naučno ministrstvo je zdaj ukazalo, da se od bodočega šolskega leta nadalje šolnina ne bo več plačevala s šolninarstvi znamkami, marveč po poštni hranilnici. Ravnanje srednjih šol se zato priklonijo šekovnemu in clearinškemu prometu poštnega hranilnišnega urada. Prodaja sedanjih šolninarstvih znamk po javnih blagajnah in davkarijah se ustavi koncem julija letos. Do takrat kupljene, nepoškodovane in neoprabljene znamke se vzamejo do konca septembra letos nazaj in se povrne njihova vrednost po prošnji na deželno šolsko oblast.

+ **Zaradi demonstracij svobodomiselnih masarykovskih dijakov** v Zagrebu proti privatnemu docentu dr. Košutiču, ki je obenem preiskovalni sodnik v procesu proti Srbom, je senat sistiral vsa predavanja, dokler ne bo zasigurano, da bo dr. Košutič mogel neovirano predavati. Kakor znano, je Masaryk Košutiču v svojem govoru v parlamentu očital pristranost in falzificiranje preiskovalnih aktov v procesu, makar je dr. Košutič Masaryku precej grobo odgovoril. Dijaki so mnenja, da se največjemu slovanskemu učenjaku ne sme tako odgovarjati, vsled česar demonstrirajo. Pravijo pa, da večina dijakov ni zato, ker nočejo, da bi vsenčistično ostalo zatvorjeno, posebno, ker senat preti tudi z izgubo semestra.

+ **Protisrbski proces v Zagrebu.** (80. dan razprave.) Priča odvetnik dr. Matijević iz Pakraca trdi, da je kaplan Podunavac vodil velesrbsko propagando, propagiral bojkot proti Hrvatim in Srbe bodril, češ, da ima orožja v izobilju in da je Srbstvo pripravljeno v odločilnem trenutku nastopiti. Središče akcije je bilo učiteljske v Pakracu, ki mu je vlada zdaj odvzela pravico javnosti. Učiteljski so katoliško božično pesem »Narodi se kralji nebeški«! izpremenili v »Narodi se ždričbač šokački«! in jo peli. Ostale priče so enako izpovedale, zlasti povdarjajo o posameznih obtožbah, da so dejali, da je Franc Jožef mažarski kralj, oni pa da imajo za kralja Petra v Beogradu. Priče imajo vtis, da so Srbi pripravljali vstajo. Kaplan Podunavac je v svojem zagovoru očital preiskovalnemu sodniku dr. Košutiču falzificiranje, vsled česar ga senat kazni s samotnim zaporom 48 ur.

+ **Kaj bo z baronom Rauchom?** Iz Ogrske javljajo, da baron Rauch svoje demisijske ne bo podal dr. Weckerlu, marveč šele Weckerlovemu nasledniku. Ker pa bo ta imel zadostno opravka z Ogrji, ni verjetno, da bi demisijsko hrvaškega bana sprejel, marveč bo slednji še nadalje papešal na Hrvaškem. Sploh absolutistiški režim na Hrvaškem ne bo zlepa ponehal, ker bo na Ogrskem postal glavna oseba Khuen-Hedervary, ki bo na Hrvaškem gotovo izkušal zopet utrditi staro madžarstvo. Rešitev Hrvaške je odvisna le od pravične volivne reforme obenem z volivno reformo na Ogrskem.

+ **Protisrbski kurz na Hrvaškem.** Oblast je suspendirala srbsko učiteljico Maco Rudan v Grubišnji poljci, ker je pričla Klemen, njen nadučitelj v procesu proti Srbom izpovedal, da učiteljica otroke uči, da sta Bog in Mati božja srbske narodnosti in podobne reči. Rudan je že 35 let učiteljica. Komitatna oblast ji je sus-

pendirala tudi plačo in jo postavila v disciplinarno preiskavo.

+ **Laški oficijalni optimizem.** Glasilo ministrskega predsednika Giolitta, »Tribuna«, piše 23. t. m., da je skoro nemogoče, da bi iz kateregakoli vzroka mogla avstrijska vlada Lahom v Avstriji odreči univerzo v Trstu. Lah torej s tržaškim vseučiliščem že računajo kakor z gotovim dejstvom. Mi smo pa mnenja, da zamore energični nastop slovanskih, zlasti pa jugoslovanskih poslancev to namero preprečiti, naj se c. kr. avstrijska vlada z Giolittom in Tittonijem vred postavi na glavo.

+ **Umrl** je sinoči ob 8. uri, previden s sv. zakramenti preč. g. duhovni svetnik Ivan Juvan, župnik v Spodnji Idriji, v starosti 75 let. Pogreb se vrši v soboto dopoldne ob 10. uri. N. p. v m.!

+ **Nov hrvaški podban.** »Narodne Novine« javljajo umirovljenje dosedanjega podbana pl. Czernkoviča in imenovanje novega podbana Slavka pl. Čuvaja.

+ **50-letnica nesrečne bitke pri Solferinu** je danes. 190.000 Francozov in Lahov je stalo ondi nasproti 130.000 Avstrijcem. Sovražni armadi je zapovedoval francoski cesar Napoleon. Na najhujših točkah je bilo opaziti našega cesarja. Avstrijci so bili poraženi.

+ **Belokranjec prijet v Ameriki radi ponarejevanja denarja.** Iz Clevelanda v Ameriki poročajo: V okrajni ječi se nahajata Slovenec Belokranjec Iv. Pirnat in Hrvat Emil Mihelič, ker sta ponarejala srebrne dolarje in jih nekaj že spravila v promet. V gostilni John Kovačiča je Pirnat pri igri s kvartami plačal izgubo s ponarejenim denarjem, katerega je pa gostilničar izpoznal. Poklicali so policijo. Pri hišni preiskavi so našli modele za dolarje in 75 že ponarejenih dolarjev. Bili so prav izvrstno ponarejeni in nosijo letnico 1880. Pirnat je baje že priznal krivdo. Pirnat je jako talentiran človek. Iznajdel je več stvari, katere je dal v Washingtonu patentirati, med drugimi tudi železniško ogibalnišče.

+ **Umrl** je v Gratweinu sin načelnika kranjske železniške postaje dijak H. Inglišch, star 24 let.

+ **Gorelo** je v torek pri čevljarju Hitiu v Novi vasi pri Rakeku. Zgorela je hiša in hlev. Gospodar je zavarovan. Cela vas je bila v nevarnosti, ker je vlekel izredno močan veter. Hitremu in vrlému nastopu ognjegascv, kakor tudi pričnosti drugih ljudi se je zahvaliti, da se je ogenj omejil. Veliko je pomagalo tudi drevje. Vsak pa je rekel: Kaj bi bilo, če bi ne imeli vodovoda!

+ **»Rokovnjač«! na odru.** Prihodnjo nedeljo, 27. t. m., bo uprizorilo k. s. izobraževalno društvo v Mekinjah ob pol 4. uri popoludne narodno igro s petjem: »Rokovnjači«.

+ **Otrok utonil v loncu.** V četrtek je Katarina Strok, krčmarica v Laščinski ulici št. 7 v Zagrebu, na hodniku svojega stanovanja prala. Poleg sebe je imela velik lonc držč 25 litrov in škal za pranje. Okolu 12. ure je prišel v krčmo finančni stražnik obaviti neko uradovanje, radi česar je krčmarica šla v krčmo ter pustila samo na hodniku po drugo leto staro hčerko. Ko se je krčmarica po opravljenem poslu v krčmi vrnila na hodnik, je v svojo grozo vidila iz lonca — ki je bil do tri četrtine poln vode — molet otročje nožice. Dete je bilo sicer še živo, a je kmalu po tem izdihnilo.

+ **»Socialist«! razžaljenje?** Okrajno sodišče v Kranjski gori je obsodilo nekega delavca radi tega, ker je nekemu rekel »socialist«.

+ **Imenovan** je dosluženi podčastnik g. Al. Čuček od topničarskega po ka št. 3 v Mariboru za kancelista pri sodnji v Postojni.

+ **Južna železnica.** Iz Berlina prihaja vest, da namerava baron Chlumecy odločiti svoje mesto kot predsednik južne železnice. Dalje se poroča, da se namerava dosedanjega generalnega ravnatelja dvornega svetnika viteza Egerja poklicati na čelo upravnega sveta.

Koro'ke novice.

k **Za celovskega podžupana** so izvolili v torek ces. svetnika Hadererja.

k **Dijak izginil.** V ponedeljek zjutraj se je odpeljal s kolesom od doma, češ, da gre v šolo. Prič pl. Kleimayr, sedmošolec celovške gimnazije. Od takrat o njem ni nobenega sledu, dasi ga povsod iščejo. Oče je obljubil 100 kron nagrade, kdor bi mu mogel kaj zaneslivega povedati. Dijak je za svoja leta nenavadno dolg in zelo nervozen. Že lani je bil sredi leta enkrat šel za par dni od doma.

k **V Rož se bodo vrgli** naši Nemci to nedeljo: v Borovljah in Rožku bodo priredili veliko kresno veselico. Po vseh nemških listih, celo dunajskih, bobnajo, kako silna nevarnost je za nemški Rož, torej na pomoč!

k **Prvi Korošec**, ki je dal 2000 kron za Roseggerjevo ustanovo, je — notar Tschell v Beljaku! Tudi stara nemška korenina!

Štajerske novice.

š **Dr. Bayer vendar na vidiku?** Čim dalje trdovratneje se vzdržujejo govorice, da bi postal državni pravdnik dr. Bayer predsednik celjskega okrožnega sodišča. Če je justični upravi na tem ležeče, da ima ljudstvo zaupanje do pravosodja, odločno svarimo merodajne činitelje pred tem imenovanjem.

š **Deček pahnil dečka v vodo.** V Ptujju je sunil neki še otroški vrtec obiskujoči dečko Schrei sedemletnega sinka poštnega uradnika Schollerja pri železničnem mostu v Dravo. Voda je na tistem mestu 1 in pol metra globoka in da ni prišla dečku pomoč, bi utonil. V Ptujju šele doraščajo pravi branitelji nemštva!

š **Napadeni klepar Wildemann** bo ostal po zadnjih mariborskih poročilih pri življenju.

š **Meso v Gradcu** prodajajo: kilogram volovskega mesa z 19 dekagramov priklade, in sicer prve vrste 150 vin., druge vrste 134 vin., tretje vrste 118 vin. Kilogram govelega mesa z 19 dkg priklade prve vrste 125 vin., druge vrste 109 vin. in tretje vrste 93 vin., brez priklade prve vrste 156 vin.

Ljubljanske novice.

lj **Včerašnji mirozov.** Pri včerašnjem mirozovu je »Slovenska Filharmonija« na vso moč slabo igrala. Čulo se je preveč, da ni dobro zastavljena. Pred magistratom je godba igrala tri komade. Med mirozovom je bilo po ulicah preveč nepotrebnega kričanja. Pred deželno vlado je bilo čuti nekaj žvižgov, pred stanovanjem Line Kreuter mnogo hajljanja. Godba je mimo stanovanja gospe Line svirala »Sokolsko koračnico«, kar je smatrala gospa Lina za silno provokacijo. Po mirozovu je mnogo mladih ljudi kričaje korakalo na Marijin trg, kjer jih je sprejela v skrbne roke policija in jih razgnala.

lj **Mično zelenje in cvetličje** krasi v Ljubljani že mnogo oken in balkonov, kar dela na človeka, zlasti tujca, ki prvič poseti naše mesto, najugodnejši vtis. Ta lepa navada bi se morala še bolj razširiti in najti kar največ posnemalcev.

lj **Ponesrečil se je v Ameriki** Anton Kržin iz Ljubljane, ko je bil v Ameriki komaj štiri mesece.

lj **Občni zbor »Ciril-Methodove družbe«** se bo vršil letos v Ljubljani.

lj **Umrla** je gospodu stotniku Ceraniču 19 mesecev stara hčerka Elizabeta.

lj **60letnico** svojega delovanja na tiskarskem polju praznuje danes vođa Kleinmayerjeve tiskarne g. Karol Ritting.

lj **Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije«** se vrši ob ugodnem vremenu jutri (petek) od pol 7. do pol 8. ure zvečer pri »Švicariji« (Tivoli).

lj **Aretovan** je bil včeraj spediterski hlapec Vincencij Šetinc, kateri je svojemu gospodarju pri inkasovanju poveril do 40 K denarja.

lj **Pokradena mrva.** Posestniku in kavaru g. Franu Krapšu je bilo iz šupe v Mestnem logu ukradene do dva voza mrve.

lj **Prijeli** in v deželno blaznico so zopet izročili osebni varnosti nevarnega slaboumnega Franca Reppe-Hipila, kateri je bil pobegnil iz blaznice.

lj **Nesreča.** V usnjarni v Šmartnem pri Litiji si je 19letni posestnikov sin Jožef Kolar zlomil levo nogo in so ga danes zjutraj semkaj pripeljali z vlakom, od južnega kolodvora pa z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

lj **Bombardiranje.** Sinoči je več roko-delskih vajencev na Ambroževem trgu streljalo z možnarjem, kojega nabasani material je pri strelu priletel v neko stanovanje. Došli stražnik je možnar zaplenil.

Telefonska in brzojavna poročila.

GOVOR DR. KREKA. — DEMONSTRACIJA PROTI BILINSKEMU.

Dunaj, 24. junija. Danes se je v državnem zboru nadaljevala debata o proračunu finančnega ministrstva. Od Slovencev je danes obširno govoril dr. Krek ter je s svojimi krasnimi izjavami imel velik uspeh. Polemiziral je proti Wastianu, protestiral proti postopanju vlade, ki je namestila nemškega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem ter protestiral proti temu, da bi bili Jugoslovani krivi, da Italijani ne dobe univerze. Nemci bodo za svoje nastopanje za Italijane dobili šolske koncesije. Govoril je dalje za narodno sporazumljenje in je izjavil, da bi bila mogoča tudi vlada, v kateri bi bili socialni demokratje. Govoril je proti finančnemu načrtu Bilinskega in jako ostro proti dualizmu. Dokler se bo delalo tudi v Avstriji za neodvisno stranko, ne dela se za Avstrijo, ampak za kralja Košuta. V tem oziru je Bilinski največji krivec. Jugoslovansko vprašanje je protiutež dualizmu, od njem se razbije dualizem in zahteve Mažarov po mažarskih koncesijah v armadi. Dr. Krek je končno predlagal naj se črta 5000

kron iz proračuna finančnega ministrstva, ker če finančni minister rabi kakega žurnalista, naj ga plača iz svojega. Nato je pričel govoriti finančni minister Bilinski. Komaj je vstal, priredili so mu Slovenci hrupno demonstracijo. Klicali so Bilinske-mu: »Abzug! Fej!« Dr. Korošec je klical: »To je minister, ki je izročil bosanske kmete mažarskim oderuhom. Eljen Bilinski, Eljen bosanski Mažar! Abzug! Fej!« Nato so Slovenci demonstrativno zapustili dvorano. Za Slovenci so šli iz dvorane tudi Čehi.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 24. junija. Proračun bo jutri popoldne rešen. Takoj se vrši tretje branje proračuna. Za nujnost bo glasovala vsa zbornica. Nato bo štiri dni odmora, nakar se državni zbor zopet sestane. Seja načelnikov bo razpravljala o tem, ako vladne stranke ostanejo pri tem, da se mora tudi še trgovinska politična pooblastila predloga rešiti še pred parlamentarnimi počitnicami. »Slovenska Jednota« je včeraj z dvotretnjo večino sklenila, da ostane pri tem, da je v sedanjem zasedanju rešiti samo proračun in drugega nič. Mladočeli so remonstrirali in so hoteli nastopiti za trgovinsko pooblastilo pogodb, a so bili pregasovani ter so se udali.

SLABE HRIBARJEVE INFORMACIJE.

Dunaj, 24. junija. V parlamentarnih krogih se čudijo, da Hribar sedaj naenkrat zagovarja Schreimerja in Stürgkha. Ako se bo v takih stvareh, kakor se je sedaj, zopet informiral, bode trobil ravno take informacije, kakor jih je. Jasno je vendar, da se brez vednosti Schreimerja in Stürgkha subvencija nemškemu gledališču ni nakazala.

OBSOJENI ČEŠKI ANTIMILITARISTI.

Praga, 24. junija. Zaradi protiarma-dne agitacije je bil obsojen rudar Strnad v šesttedenski poostren zapor s tremi postji, rudarji Hromadka, Kopač in Pergel pa v enomesečni zapor poostren z dvema postoma.

CAR SE NE SESTANE Z AVSTRIJSKIM CESARJEM.

Peterburg, 24. junija. »Novo Vreme« dementira poročila o nameravanem sestanku ruskega carja z avstrijskim cesarjem.

MILIJONSKO PONEVERJENJE V VARŠAVSKI OBČINSKI UPRAVI.

Varšava, 24. junija. V občinski blagajni so zasledili velikanska poneverjenja. Dozdaj so dognali, da manjka nad milijon rubljev. Prizadetih je veliko mestnih uradnikov.

Izvid g. zdravstvenega svetnika dr. J. E. pl. Hertzka, kopališkega zdrav-nika v

Karlovih varih.

Gospod J. Serravallo

v Trstu.

Že več let rabim z najboljšim uspehom Vaše Serravallovo kina vino z železom ne samo v praksi, nego tudi v svoji lastni rodbini. Mojima dvema najmanjšima je vino storilo tako dobro, da ga z mirno vestjo morem najtopleje priporočati pri vseh oslabeleostih ob malokrvnosti, nevrasteniji.

Karlovi vari, 20. febr. 1906.

San. svetnik dr. pl. Hertzka.

Pomanjkanje teka, motenje v prebavi

se najenostavneje odstranijo z rednim uživanjem ro-gaškega »templjevega vrelca«. Pri starejših boleznih in kroničnem obolenju te vrste naj se pije močnejši Styria vrelce. M 1539 4-1

Brez posebnega obvestila.

1751 1-1

Globoko potrti javljamo vsem svojim prijateljem in znanem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra

Elizabeta

včeraj dne 23. junija ob 7. uri zvečer v nežni dobi 19 mesecev po kratki a zelo mučni bolezni izdihnila svojo dušo.

Pogreb se vrši jutri, dne 25. t. m. popoldne ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Kristofu na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, dne 24. junija 1909.

Peter Ceranič, c. in kr. stotnik v rez. in sklad. častnik 17. pešpolka. Marija Ceranič, stariša. Ema Schmidmayer, Ljudmila Ceranič, sestr.

Nova vila

v Ljubljani z idilčno in mirno lego ter lepim vrtom se pod ugodnimi pogoji prod. Pismena vprašanja pod šifro »Vila 36« na upravnishvo »Slovenca«. 1453 8-1

Nizko pod tovarniško ceno

prodajam radi ogromne zaloge letnih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Istotako najnovejšo konfekcijo za dame in
deklince.

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Spominjajte se z darovi „Rokodelskega Doma“ v Ljubljani!

Na prodaj je moderna, malo rabljena

avtomatična tehcnica

za živino, vozove, itd., na kateri se lahko tehta do 4000 kg. Več pove **Rajko Marenčič, trgovec v Kranju.** 1725 3-1

Vabilo 1755 1-1

občni zbor

Posojilnice v Zagorju ob Savi
reg. zadruga z neomejeno zavezo

dne 3. maj. srpana ob 6. zvečer
v posojilnični pisarni.

Spored:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za l. 1908. in razdelitev čistega dobička.
3. Volitev načelstva in preglednikov.
4. Poročilo o reviziji zveznega revizorja.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

!NOVOST! Žepna-anker-ura ki kaže dneve. **!NOVOST!**

Ta ura kaže natančno dan, datum in mesec. Vsak večer ob 12 uri skočijo kazalci avtomatično okoli, s čim se pokažejo na kazalniku sami od sebe dnevi in datumi. Razun tega ima ura prima anker kolesje, dobro idoča v solidnem o sidranem okrovu (na željo tudi v niklu). „Remontoir“ ura se navija vsakih 56 ur, kolesje teče v 15 kaminih s kovinastim fantaz kazalnikom. Cena samo K 10 50, 2 kosa K 21 00. Te ure razpošiljamo natančno regulirane in jamčimo za dobro kolesje s letnim jamstvom. Razpošilja se proti povzetju, ne da bi se doplačalo, poštnine in carine prosto. Tovarna ur

Weltal Watch, Chaux de Fonds St. 88 (Švica). Na pisma v Švico se nalepi znamka za 25 vinarjev, na dopisnice pa za 10 vinarjev. 1 88 B-1

Dobro izurjenega 1753 4-1

trgovskega pomočnika

sprejme takoj **A. Kobi**, trgovina z mešanim blegom na Bregu pri Borovnici.

Prošnja.

Prosijo se tem potom vsi, ki bi kaj vedeli o sedanjem bivališču gospodične **Marije Skvarča**, doma iz **Rovt pri Logatcu**, iz hiše nekdanje zbrane pri „**Vipavčevem Janezu**“ (japanc Janez). Vsa dotična pojasnila naj se pošiljajo na naslov njenega sorodnika: **Julij Skvarča, Normanci, Slavonija.**

Pomočnik špecerijske stroke

star 22 let, zmožen slovenskega, laškega in nemškega jezika, išče službe. Cenjene ponudbe pod „Pomočnik“ poste restante, Trst. 1739

Išče se 1740 2-1

knjigovodja ali knjigovodkinja

za večje podjetje v Ljubljani. Vešč mora biti slovenščine in nemščine. Plača po dogovoru. Oglase sprejema do 1. julija upravništvo tega lista. Nastop če mogoče takoj.

1754

1-1

Globoko potrtem srcem naznanjam prečastitim gospodom duhovnim sobratom, sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi po večno plačilo prečastitega gospoda

Ivana Juvana

župnika, kn.-šk. duhovnega svetnika, imejitelja
zlatega zaslužnega križea s krono

ki je po kratki a mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče sinoči ob 8. uri v 75. letu starosti vdan v božjo voljo mirno izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb preblagega rajnika se vrši v soboto, dne 26. junija ob 10. uri dopoldne.

Priporočam dušo pokojnikovo pobožni molitvi.

Spodnja Idrija, dne 24. junija 1909.

Ivan Mrak,
kaplan.

Javna zahvala.

Dne 1. junija t. l. pogorelo je nama podpisanima troje poslopij, katera sva imela zavarovana pri ogersko-francoski zavarovalnici (**Franko Hongroise**) v Gradcu.

Ista je takoj, ko sva požar prijavila, škodo cenila in tako točno in kulantno, in brez vsakršnega odbitka izplačala, da naju veže dolžnost, izreči tej zavarovalnici najiskrenejšo zahvalo ter priporočati jo najtopljeje vsakomur, ki se želi zavarovati.

Geršečjavas, dne 20. junija 1909.

1752 1-1

Anton Kovačič, s. r.
priča.

Janez Meke, s. r.

Marija Meke, s. r.

Vidi! Občina Cerklje na Dolenjskem: župan **A. Marinšek, s. r.**

Trgovskega vajenca

ki ima veselje do špecerijske trgovine in je več slovenskega in nemškega jezika, iz dobre hiše, v starosti 14 do 16 let sprejme takoj 1680 (1)

Ignac Sitar, trgovec v Toplicah, Dol.

Steckenpferd- lilijno-mlečno-milo.

Najmlejšje milo za kožo
kakor proti pegam!
Dobiva se povsod!

Domač, dober izdelek!

Srajce za gospode

bele in barvaste po nizkih cenah priporoča

Anton Šarc, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 8.

Modna trgovina za gospode **B. Magdič**
Ljubljana, hotel pri Maliču priporoča
klobuke, slamnike, čepice, srajce in kravate v najnovejših oblikah in
najlepši izbiri; nadalje: vse športne predmete za hribolazce, kolesarje,
lovce, tenis, sohole, itd. Narodne znake in zastave.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na komunalne srečke à K 15'50, žreb. 1. julija, gl. dobit. K 300.000 } obe promesi
„ „ kreditne srečke à K 20'— žreb. 1. julija, „ „ „ 300.000 } skupno le 34 K.

Obreštuje vloge na knjižice in na
tekoči račun po

4 1/2 %

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -